

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab Anno Christi 1000. Usque Ad Annum 1063

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1761

VD18 90117956

§. XVII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66323](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66323)

Conc. Trib. vicaces potestate sæculari ad eam re-
an. 895. c. 2. cipiendam compellerent. Profecto
 hi viri non perspiciebant Pœnitentiæ
 naturam, quæ in dolore & conversio-
 ne cordis posita est. Ita enim pecca-
 tor, qui, ut Divinæ Justitiæ satisfaciat,
 ultro a se ipso pœnas exigit, eo-
 dem loco habitus fuisset, ac latro, qui
 ab humano Iudice invitus plectitur.

Hist. lib. LI. §. 8. In censum pœnitentiæ coactæ illud
Nic. I. ep. 66. refero, quod Episcopi reis non pœni-
 tentibus prohibuerint, ne carnibus ve-
 scerentur, ne lineis vestibus uteren-
 tur, & præter multa alia similia ne
 equitarent. Si rei Episcopis obse-
 cuti fuerunt, admiror non pœniten-
 tium docilitatem, si morem non ges-
 serunt, admiratione digna est Episco-
 porum simplicitas.

§. XVII.

Alterum adversus vitiorum tor-
Censuræ. rentem in Sæculo X. remedium erat,
 contumaces excommunicare aliis-
 ve Censuris Ecclesiasticis coercere.
 Optimum revera remedium! sed quia
 modus non servabatur, effectum est
 inutile. Censuræ illis solum pœnæ
 sunt;

sunt, qui eas pertimescunt, quid enim profit, Judæo, vel Mahometano, ingressum Ecclesiæ vel usum Sacramentorum interdicere? Si ergo Christianus tam improbus est, ut Censuras spernat, aut tam potens, ut impune violet, iis irritatur & non corrigitur, quia poenarum spiritualium nullum aliud fundamentum, quam Christianorum fides & Auctoritatis Ecclesiasticæ reverentia est. (*) Aliter circa poenas temporales res se habet; quia omnis homo sua natura bonorum suorum, libertatis, & vitæ jacturam perhorrescit.

Secundum hanc Regulam Veteres poenas Spirituales prudentissime adhibebant. Nam nunquam magis Disciplinæ exactissimæ rigor, quam tempore primarum persecutionum viguit. Cum enim omnes, qui Fidem Christianam suscipiebant, bona voluntate diu ante probati converterentur,

K k 4

doci-

(*) Nihilominus hujusmodi improbos, si non ad propriam emendationem, saltem ad exemplum aliorum & terrorem excommunicari oportet.

docilem animum afferebant, & suis Præpositis obedientes erant. Si quis obedire gravaretur, huic plena libertas erat ad Gentiles revertendi, quin eum ullus respectus humanus retineret, & sic Ecclesia membro putido liberabatur. Verumtamen etiam illo

Cypr. Serm. de laps.

Aug. III.

contr. Parm.

c. II. n. 8.

Ecclesiæ tempore, quantum fieri poterat extremum hoc malum cavebatur, & Ecclesia in sinu suo etiam indignos Pastores non nunquam tolerabat, ne periculo solvendi Communio-
nis unitatem exponeretur.

Postquam Ecclesia tanta sumpsit incrementa, ut in Imperio Romano major Christianorum, quam Gentilium numerus esset, multo parcius potesta-

ibid. n. 13.

14. &c.

te excommunicandi usa est. Et a Sancto Augustino non novam Disciplinam, sed antiquam Traditionem accipimus, quod Ecclesia peccata multitudinis toleraverit, & poenis Canonicis solum in privatos animadvertit. Nempe quando unus malus in medio multorum bonorum degebat, verisimile erat, vel ipsum Ecclesiæ præcipienti obtemperaturum, vel totam

tam Fidelium frequentiam sibi adversariam habiturum. Quando vero, subjungit S. Doctor, *improbis unus tanta est Auctoritatis, ut populum seducere valeat; vel si ipsa multitudo peccaverit, nihil aliud agendum restat, quam coram Deo in gemitus effundi, & omnes, neminem nominando, ad morum emendationem exhortari captatis illis occasionibus, in quibus populus ad poenitentiam facilius moveri solet, ut si forte calamitas communis premat.*

Sapientissimis hisce principiis innixus Julius Papa suscepta S. Athanasii, quem Adversarii persequabantur, defensione, pro ejus causa epistolas scripsit. Pari modo Innocentius *Hist. l. XII.* Papa S. Chrysostomo favebat; sed *§. 4. 24. Lib. XXI.* caute & provide illos Episcopos, qui *§. 49. 50.* sanctissimos viros contra fas damnaverant, nec deposuerunt, nec excommunicarunt, quod scirent, obstinatos imperata non facturos, & auctoritatem Pontificiam sine spe fructus periculo exponere nollent. Multo minus Ecclesia illa ætate Imperatores excommunicare solebat, ne quidem

Hæreticos aut Ecclesiæ Persecuto-
Lib. XVI. res, quales Constantius & Valens fue-
 §. 48. rant. Quin etiam S. Basilius coram
 Altari Valentis Oblationem recipere
 non est dedignatus. Nimirum cla-
 rissime cognoscebant Ecclesiæ Pasto-
 res, quod intempestivus rigor sine ullo
 emolumento Principum animos exa-
 cerbasset. Ex historia quidem doce-
 mur, Theodosium a S. Ambrosio ab Ec-
 clesiæ ingressu fuisse exclusum; quia
 nempe lenissimam Principis indolem
 non ignorabat, eumque tali rigore ad
 salutarem poenitentiam adduci posse
 sciebat.

Verum intellectu assequi non pos-
 sum, quid emolumenti sperare potue-
 rit Nicolaus I. Papa literis acerbis ad
Nicol. I. ep. Michaellem Imperatorem, Photii de-
8. 9. Hist. fensorem datis, præsertim illa commi-
lib. I. §. 41. natione, se Imperatoris epistolam in-
 52. spectante populo Romano igni tradi-
 turum. Num nesciebat hunc Princi-
 pem non impium modo, sed & juve-
 nem esse stultissimum, ut superius no-
 tavimus? Quid vero profuit in Pho-
 tium Censuris agere, quem Papa audaci-
 cissi-

cissimum & potentissimum sciebat? (*)
 Exinde igitur, scilicet in medio Sæ-
 culi IX. sapientis discretionis, qua usi
 fuerant Veteres, oblivio subierat. (**)
 Quasi vero solis vocibus prolatis vel
 scriptis omnia confici potuissent, ma-
 la inde secutura non pensabantur.
 Tunc etiam antiquæ excommunica-
 tionis Formulæ utpote frequentissi-
 mæ exoleverunt, & additæ sunt novæ,
 quo majorem terrorem incuterent.
 Adjuncta nomina *Core*, *Dathan*, *Abi-
 ron* & *Judæ*, ac omnes maledictiones
 Psalmi centesimi octavi. Tunc cœ-
 pit Ritus extinguendi lumina & cam-
 panas pulsandi. Videor mihi conspi-
 cere

(*) Id de Excommunicatione cum anathe-
 mate solemnī Ritu pronunciata accipiendum vi-
 detur. Nam Photium Excommunicatione Juris
 a Fidelium Communionē separari oportuisse si
 Fleurius negat, nimius est.

(**) Adversarius Fleurii affert exempla con-
 traria. Nempe Theodorum Papam in Paulum &
 Pyrrum Patriarchas Constantinopolitanas Ana-
 thema pronunciasse. Lib. XXXVIII. §. 45. Item
 S. Martinum I. in Cyrum Patriarcham Alexandri-
 num & Sergium Constantinopolitanum, §. LIII.
 Rursusque Felicem Papam in Acacium Constan-
 tinopolitanum, Lib. XXX. §. 16. &c.

cere virum senem viribus destitutum, qui, cum se a filiis suis sperni cernat, & de lectulo surgere ad eos castigandos, ut ante solebat, non valeat, quid sub manu est in insolentes conjicit, ut impotenti iræ satisfaciatur, simulque voce, qua potest, concitatissima diras omnes, quotquot memoriam subeunt, imprecatur. (*) Magis magisque ab antiquorum moderatione Sæculo decimo & undecimo discessum. Episcopi non tam bonum malumve Censurarum effectum, quam suam potestatem & Juris rigorem perpendebant, ac si quodam fato ad inferendas poenas Canonicas illis omnibus, qui iis digni essent, fuissent compulsi. Non cogitabant, hæc fulmina spiritualia frustra in rebelles intorqueri, qui ea non expavescunt, & sic contumaces non tantum non emendari, sed peiores fieri, cum iisdem nova crimina perpetrandi ponatur occasio.

Cen-

(*) Absit ut hanc Reflexionem Fleurii vel singula in hac Dissertatione ab eo acerbius dicta approbem. Omnia tamen candide reddo, ne Auctoris mei sensum vel verba truncasse videar.

Censuras, quæ Disciplinam stabilire deberent, eidem inferre perniciem, cum malorum omnium maximum, schisma, inveherent, & Ecclesiam tela justo crebrius jaculando inermem effici. (*) Denique si quis omnes peccatores de gremio Ecclesiæ expellere moliretur, idem facturum, quod factus Rex, qui maximam populi sibi subditi partem noxiam gladio vindice interimeret, non cogitans, homines propediem, quibus imperet, defuturos. Tristes mali principii effectus, amice Lector, in iis, quæ historia Ecclesiastica exinde docebit, deprehendes.

Summi Pontifices, quod inficiari nemo potest, suæ ætatis præjudicia secuti, frequentius quam ceteri Episcopi Censuras adhibuerunt, freti suæ Sedis Auctoritate, aliunde maxima, & ultra antiquos limites falsarum Decreta-

(*) Hic sentit Fleurius cum Ovidio Nasone:

Si quoties peccant homines sua fulmina mit-

tat

Juppiter, exiguo tempore inermis erit.

Ovid. L. II. Trist.

cretalium licentia extensa. Pontifices, inquam, summis dotibus & virtutibus conspicui, atque ad restituendam Disciplinam Ecclesiasticam ac Sacrae Sedis honorem post Sæculi decimi opprobria vindicandum zelosissimi, omnium maxime ab antiquorum moderatione deflexerunt, quam vel non amplius noverant, vel sui ævi moribus convenire non credebant, & tandem Gregorius Septimus plus quam ullus Antecessorum suorum Censurarum rigorem auxit. Hic Papa, magno animo natus, & sub exactissima Disciplina monastica educatus, ardentissimo zelo Ecclesiam a vitiis, quibus infectam conspiciebat, præprimis a Simonia & Clericorum incontinentia, purgare cupiebat; sed in obscurissimo sæculo plena luce destituebatur ad deligendas regulas, quibus vehementissimo zelo moderaretur, & non nunquam qualemcunque splendorem pro solidæ veritatis luce deceptus recipiens, inde conclusiones summe periculosas intrepide inferebat. Prima ei Regula fuit, virum, ceteris

ceteris præpositum, teneri ad puniendā delicta subditorum omnia, quæcunque ad ipsius notitiam pervenirent, nisi se ipsum omnium criminum participem facere vellet. Nihil in ipsius Epistolis occurrit frequentius quam illa Prophetæ verba: *Maledictus qui prohibet gladium suum a sanguine*, id est, qui Deo jubente ad conterendos inimicos ejus non accingitur. Hoc nixus fundamento Gregorius Papa, ut primum ei Episcopus Simonia, vel alterius criminis reus delatus fuerat, eum Romam vocabat, non venientem primo suspendebat ab officio suo, secundo contumacem excommunicabat, & perseverantem a Sacerdotio deponebat, Clericis populoque ne ipsi obedirent prohibebat, addita excommunicationis comminatione, alium Episcopum eligere præcipiebat, Clericis illius Ecclesiæ cessantibus, alium Episcopum ipse constituerebat. In hunc modum egit contra Guibertum Archiepiscopum Ravennatem, qui cum se ipsum Papam* eligi opera Regis Henrici esse-
Antipapam.
cit,

Jerem. 48.

10.

cit, Gregorio par pari reddidit. Ceterum horresco legens Gregorii septimi epistolas, & videns excommunicationis fulmina undique & continuo ruere, Episcoposque in Longobardia, in Germania, in Francia depositos.

§. XVIII.

Regum de-
positio. Malum ingentem in modum auctum est, quod Gregorius VII. jus infligendi poenas spirituales jure inferendi poenas temporales, ad Pontificem non pertinente, confirmare intenderit. Alii ante Gregorium eandem viam tentaverant. Notavi, Episcopos brachii sæcularis auxilium expetiisse, ut peccatores ad subeundam poenitentiam compellerent, & Papas ante annos plus quam ducentos de Jure Regnorum auctoritate Ecclesiastica voluisse decernere. Gregorius VII. has regulas amplexus, & plus ultra progressus, publice asserere non dubitavit, sibi Papæ Reges Ecclesiæ rebelles deponendi potestatem esse, quam Jurisdictioni Fideles excommunicandi superstruebat; quia excommunicati vitandi sunt, nullum cum iis habenda